

Berichten

Maranathakerk Den Haag / December 2025
52ste Jaargang nummer 10

Actuele informatie: maranathakerkdenhaag.nl

Cantatedienst op eerste advent: Nun komm der Heiden Heiland

Op zondagochtend 30 november, eerste Advent, wordt in de kerkdienst een cantate van Johann Sebastian Bach uitgevoerd. Het is 'Nun komm, der Heiden Heiland' (BWV 62), misschien wel het bekendste en geliefdste stuk voor de adventstijd uit de muziekgeschiedenis. De uitvoering is zoals altijd in handen van instrumentalist en zangsolist van het Haagse barokensemble Musica Poëtica onder leiding van Jörn Boysen.

'Uitzien naar licht', kleine avonddiensten in de weken van Advent

Kom je niet altijd toe aan de kerkdiensten op zondagmorgen? Denk dan eens aan de kleine avonddiensten (vespers) in de weken van Advent op de woensdagen 3, 10 en 17 december van 19.30 tot 20.00 uur in de Maranathakerk. De viering van Kerst is vaak al voorbij voordat je het weet. Voorafgaand aan Kerst stil staan bij deze bijzondere tijd kan helpen. Even tot rust komen in de ruimte van de kerk, muziek, samen een psalm bidden, zingen, lezen en stil zijn. Welkom, en een mooie, goede, inhoudsrijke Advent gewenst.

Haags Huisartsenchor op Volkskerstzang

'Samen zingen is uitstekend recept tegen eenzaamheid'

Op zondagmiddag 21 december, de laatste zondag voor Kerst, is er weer Volkskerstzang in de Maranathakerk. De 'zingende dokters' van het Haags Huisartsenchor voeren kerstklassiekers uit. En wie dat wil, kan bekende kerstliederen meezingen, onder begeleiding van organist Andries Bogerd. Na afloop is iedereen welkom in de gemeentesaal voor glühwein met krentenbrood.

De sfeervolle muziekmiddag 'in het teken van Kerst' is al vele jaren traditie. Ook al weer enkele jaren zingt het huisartsenchor. Dat roept de vraag op wat dit koor zo bijzonder maakt. Hieronder komen de dirigente en een koorlid aan het woord. Het Haags Huisartsenchor is vijftien jaar geleden opgericht door Bertie van Spronsen (foto). Vanuit haar werk – nascholing aan zorgmedewerkers – zag ze dat artsen de hele dag 'met hun hoofd' bezig zijn. Te veel, eigenlijk. Met elkaar zingen,

bedacht ze, zou een remedie kunnen zijn. Het werk zou ervan profiteren, ook omdat je elkaar beter leert kennen. 'Zingen is heilzaam. Goed voor de mentale gezondheid. Het is het goedkoopste medicijn dat er is. Het helpt enorm.' Met zingen kom je snel dicht bij je emoties, is Van Spronsen overtuigd. Wat vroeger normaal was – veel mensen waren gewend in de kerk te zingen – moet je nu actief aanbieden, heeft ze gemerkt. 'Zingen doet een mens goed. We hebben bijvoorbeeld een stuk op ons repertoire dat bijna geheel uit rustmomenten bestaat. Geweldig is dat. Je staat echt stil in het moment.' Tot haar verrassing pikken haar koorleden – huisartsen en medisch specialisten – de achterliggende gedachten goed op. 'Ze zijn snel en slim en nemen ook hun

huiswerk serieus.'

Als de zorgprofessionals baat hebben bij zingen, zou dat dan ook voor hun patiënten gelden? Anders gezegd: zijn er wellicht zingende dokters die in hun praktijk recepten uitschrijven:

eenmaal per week naar zangles? Het blijkt dat die er zijn. Lieke de Jong uit Zoetermeer (foto), lid van het huisartsenchor, is zo'n huisarts. Ze zegt: 'Ik geef geen recept mee voor een koor, maar ik verwijs patiënten wel naar muziektherapeuten of stembevrijders. Daar kun je individueel of in een groep verklinden wat in je leeft. Mensen die moeite hebben hun gevoel onder woorden te brengen, kunnen al zingend daar soms wel bij komen.'

Bij verschillende aandoeningen kan zingen helpen, is De Jongs ervaring. Wie last heeft van hyperventileren, kan met zingen leren de ademhaling beter te reguleren. Verder krijgt ze op haar spreekuur veel patiënten met een hoge ademhaling. 'Veel mensen worden geplaagd door stress, vooral door te veel prikkels. Met zingen kunnen ze in contact komen met hun gevoelsleven. Hun ademhaling wordt dieper, hierdoor voelen ze zich vaak beter.'

Ook zijn er andere patiënten die baat hebben bij De Jongs muzikale blik. Wetenschappelijk onderzoek van het Erasmus MC bewijst dat. 'Denk aan iemand met parkinson, die moeite heeft met opstarten. Zingen kan meehelpen je dag op gang te brengen. Bekend is ook dat iemand die een herseninfarct heeft gehad, weer eerder kan zingen dan praten. En laten we mensen met dementie niet vergeten. Muziektherapie geeft rust.' Zingen in een koor kan tenslotte ook voor veel anderen goed zijn. Huisarts De Jong: 'Denk aan mensen die bijvoorbeeld na verlies van een partner hun leven weer oppakken. Samen zingen is een uitstekend recept tegen eenzaamheid.' (jg)

Overzicht activiteiten rond Advent en Kerst

3 december 18.00 uur: eenvoudige maaltijd met gesprek. Opgave via de lijst in de hal of via e-mail aan Elize Willebrands via ehmwillebrands@hotmail.com.

3, 10, 17 december 19.30-20.00 uur: vespers in de dagen van Advent.

3 december 20.00 uur: Bijbelkring over Maria, lezing uit Lucas 1: 39-45.

6, 13, 20 december 14.00-16.00 uur: Open Kerk waarbij de kerk open is voor iedereen die behoefte heeft aan een moment van stilte en/of die een kaarsje wil opsteken.

16 december 20.00 uur: vierde bijeenkomst Bonhoeffer-kring.

17 december 20.00 uur: Bijbelkring over Maria, lezing Lucas 1: 46-55.

21 december 17.00 uur: Volkskerstzang, Haags Huisartsenchor o.l.v. Bertie van Spronsen, Andries Bogerd, orgel. Toegang vrij, collecte.

24 december 19.00 uur: kerstspel 'Geen stille nacht', Bergkerk, Daal en Bergselaan 50a. Voor kinderen en hun (groot)ouders.

25 december 10.30 uur: feestelijke kerstviering voor jong en oud, met cantorij o.l.v. Andries Bogerd.

4 januari: na de kerkdienst een toast op het nieuwe jaar.

Dinsdag 16 december: vierde bijeenkomst Bonhoeffer-kring

Op dinsdag 16 december (aanvang: 20.00 uur) is de vierde bijeenkomst van de leeskring rond de 'Verantwoording' van de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer, die meewerkte aan het verzet tegen Hitler. Hij schreef deze tekst tijdens de jaarwisseling van 1942 naar 1943 om uit te leggen waarom hij in verzet kwam. Wat hij schreef is, in deze tijd onverminderd actueel. We gebruiken voor deze kring het boek *Dietrich Bonhoeffer, Waarom ik mij verzet. Met een essay van Kick Bras* (Adveniat, 2025). In dit boek heeft Kick Bras een vertaling van de Verantwoording van Bonhoeffer opgenomen, die vertaling lezen we in deze kring. Op 16 december lezen en bespreken we de tekst van pp. 36-39 met de tussenkoppen 'Minachting voor de mensheid?', 'Immanente rechtvaardigheid', 'Enkele geloofsuitspraken over Gods heersen in de geschiedenis'. In dit gedeelte van de tekst zegt Bonhoeffer onder meer: 'Ik geloof dat God uit alles het goede kan en wil scheppen, zelfs uit het meest

Kerkdiensten december 2025

Diensten beginnen om 10.30 uur.

Zondag 30 november	ds. Rob v. Essen, eerste advent, cantate
Zondag 7 december	ds. Renske Oldenboom, tweede advent
Zondag 14 december	ds. Mark van der Laan, Schrift en Tafel
Zondag 21 december	ds. Wilna Steenberg, vierde advent
Kerst, 25 december	ds. Mark van der Laan
Zondag 28 december	ds. Bert Kuipers

kwaadaardige.'

De overige data van deze kring zijn:

13 januari 2026; 10 februari 2026; 3 maart 2026.

Woensdagen 3 en 17 december:

Bijbelkring met miniserie over Maria

Op de woensdagen 3 en 17 december (aanvang 20.00 uur) lezen we in het kader van de Adventstijd twee Bijbelteksten over Maria. Op 3 december beginnen we met de tekst uit Lucas 1: 39-45 over de ontmoeting van Maria en Elisabeth. Op 17 december lezen we de lofzang van Maria uit Lucas 1: 46-55, ook wel bekend als het Magnificat. Dietrich Bonhoeffer noemt de lofzang van Maria het meest revolutionaire adventslied dat ooit gezongen is. Dit is niet de zachte, tedere, dromerige Maria, zoals we haar vaak op afbeeldingen uitgebeeld zien, zo zegt Bonhoeffer, maar het is de hartstochtelijke, gefascineerde, trotse, geestdriftige Maria die hier spreekt. Er klinkt een hard, sterk, onverbiddelijk lied van neerstortende tronen en vernederde vorsten van deze wereld, van Gods macht en de onmacht van de mensen. Maria, die door de Geest aangeraakt en gegrepen is, spreekt vanuit deze Geest over het komen van God in de wereld in de geboorte van Jezus Christus. Elke bijeenkomst van deze kring is apart te bezoeken.

Kerstavond 24 december: een kerstspel in de Bergkerk

Op kerstavond wordt in de Bergkerk om 19.00 uur een kerstspel opgevoerd, 'Geen stille nacht'. Jong en oud is welkom.

Uitvoerenden zijn leden van de Bergkerk en de Maranathakerk. Ook de organisten Andries Bogerd en Warner Fokkens werken mee. Na afloop is er voor iedereen chocolademelk, koffie of limonade en kerstkoekjes. Weet u van harte welkom!

ds. Mark van der Laan

Actie voor Gaza is eerste begin, Maranathakerk wil Conciliair Proces nieuw leven inblazen

Deze zomer nam de Maranathakerk het initiatief voor een grote advertentie in dagblad Trouw, waar uiteindelijk 72 kerken in het land hun naam onder zetten. Het was een oproep aan de regering om in internationaal verband meer energie te steken in het beëindigen van het conflict in Gaza en de westelijke Jordanoever, en om zo snel als mogelijk de humanitaire ramp onder de Palestijnen in Gaza te stoppen.

Op een gemeenteavond, half november, werden de overwegingen van de kerkenraad om zich als kerk op deze manier uit te spreken, gewikt en gewogen. Enkelen vroegen zich af of het wel tot de taak van Nederlandse kerken behoort om zich uit te spreken over de politiek van de staat Israël. En wat haalt zo'n advertentie uit? Zou pleiten voor en werken aan verzoening in het Midden-Oosten niet meer voor de hand liggen? Voor dat doel is al vele jaren geleden in Israël de werkplaats Nes Ammin gesticht, waar joden en christenen samenwerken. En zou het initiatief voor een publieke actie niet eerder aan de landelijke Protestantse Kerk gelaten moeten worden? De realiteit is echter, aldus de initiatiefnemers, dat de PKN zich tot nog toe op de vlakte houdt, om uitgesproken medestanders van de Israëlische regeringspolitiek niet tegen de haren in te strijken. Er is dus alle reden om als bezorgde kerk je stem te laten horen, vooral ook omdat in joodse kring zelf het beleid van Netanyahu en de zijnen wordt bekritiseerd. Predikant Mark van der Laan zette de kerkenactie in een breder perspectief. De kerkorde van de PKN, de 'grondwet' van onze kerk, spreekt van 'onopgeefbare verbondenheid met het volk

Israël'. Dat 'volk Israël' is een bijbels begrip. Het is iets anders dan de staat Israël. De verbondenheid bestaat eruit dat de christelijke kerk grote delen van de Bijbel – het eerste oftewel oude testament – met het jodendom deelt. Vandaar de overtuiging dat kritiek op een Israëlische regering legitiem is, als het volk daaronder lijdt en als het regeringsbeleid indruist tegen de idealen van het jodendom zelf. Dat een plaatselijke kerk daarbij het voortouw neemt, is ook niet vreemd. 'Het is een oerprotestants principe dat het primaat van de kerk bij lokale gemeenten ligt.'

Op de avond werd ook duidelijk dat de Maranathakerk het niet bij deze ene publieke actie wil laten, mochten er in de toekomst andere misstanden in de wereld in het vizier komen. Ter toelichting op dat principe-voornemen van de kerkenraad verwijst Van der Laan naar de historie van het Conciliair Proces. Dat was de wereldwijde oecumenische beweging die de Wereldraad van kerken in 1983 had geïnitieerd om de bijbelse begrippen 'vrede, gerechtigheid en heelheid van de schepping' onder de aandacht van de bevolking te brengen. In Nederland werd de gangmaker van deze beweging de landelijke Raad van kerken, geleid door Willem van der Zee, die tot kort daarvoor predikant van de Maranathakerk was geweest. Het Conciliair Proces, met publicaties en bijeenkomsten, heeft zo'n tien jaar geduurd.

Van der Laan: 'We hebben nog geen concrete onderwerpen in het vizier. Doel is ons als kerk te gaan beraden op maatschappelijke kwesties die ons allemaal bezig houden. Sommigen van de oudere generatie in onze gemeente missen soms het elan dat toen in de kerk heerste. Als kerkgemeenschap droeg je eraan bij een beetje zout der aarde te zijn, om het bijbels te zeggen. Al was het maar om dit soort onderwerpen publiekelijk aan te kaarten, ook plaatselijk.'

Bij alle overwegingen over toekomstige onderwerpen moet het doel zijn elkaar als gemeente vast te houden, vindt Van der Laan. 'Veertig jaar geleden was het misschien gemakkelijker dan nu om als kerk met één mond te spreken. In ieder geval zijn de gedachten achter het Conciliair Proces, mede dankzij het werk van Willem van der Zee, met het dna van de Maranathakerk verbonden.' (jg)

Colofon

Kerk en gemeentecentrum, 2e Sweelinckstraat 156, Den Haag

www.maranathakerkdenhaag.nl. T (070) 345 91 19

Koster-beheerder, centraal informatiepunt, zaalverhuur

Marian van Duijvenvoorde, tel. (070) 345 91 19

info@maranathakerkdenhaag.nl

Kerkenraad

Adrie Vrolijk, voorzitter@maranathakerkdenhaag.nl. T 06 45 47 62 18

Margreet de Pous, scriba@maranathakerkdenhaag.nl

Predikant

ds. Mark van der Laan. T. 06 20 82 19 82,

predikant@maranathakerkdenhaag.nl

Kerkmusicus

Andries Bogerd, organist@maranathakerkdenhaag.nl. T 06 44 41 82 55

Ledenadministratie

Marco Kortleve, ledenadministratie@maranathakerkdenhaag.nl

Kerkrentmeesters

Carolien Gijsbers, kerkrentmeesters@maranathakerkdenhaag.nl

Penningmeester

Helga Vermaas, penningmeester@maranathakerkdenhaag.nl

Diaconie

Adrie Vrolijk, diaconie@maranathakerkdenhaag.nl. T 06 45 47 62 18

'Omzien naar elkaar', Sietske Oosterheert. T. (070) 323 91 89

Autodienst

Menno Horning, autodienst@maranathakerkdenhaag.nl

T 06 20 72 00 83.

Publiciteit en Berichten

Jan Goossensen, publiciteit@maranathakerkdenhaag.nl.

Bankrekeningnummers

NL21 INGB 0000 5830 00

PGG Maranathakerk, ook voor bijdragen kerkmuziek

NL52 INGB 0000 3125 88

Diaconie Maranathakerk

NL94 INGB 0009 6853 30

Stichting Steunfonds Maranathakerk

Veilig in de kerk, vertrouwenspersonen PKN Den Haag

Marijke Mootz, (070) 20 55 641